

ЛВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ім. В. Стефаника

Засн. 1940 як Львів. філія б-ки АН УРСР на базі понад 80-ти громад. і приват. б-к, які функціонували у Львові та Зх. Україні, зокрема Львів. Ставропіг. братства (16 ст.), Нац. закладу ім. Осолінських (1817), Нар. Дому (1849), НТШ (1892), книгозбірень філій товариства «Просвіта», конфіск. б-к монастирів, приват. збірань, а також б-к нац. т-в. Назва і відомче підпорядкування б-ки змінювалися: під час 2-ї світової війни 1942–44 — у складі Держ. б-ки у Львові (Staatsbibliothek Lemberg); 1944–48 — Львів. філія Б-ки АН УРСР; від 1948 — Львів. бібліотека АН УРСР; від 1963 — Львів. держ. наук. бібліотека Міністерства культури УРСР; від 1969 — Львів. держ. наук. бібліотека АН УРСР; від 1971 — Львів. наук. бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР, від 1989 — статус НДІ, від 1994 — Львів. наук. бібліотека ім. В. Стефаника НАНУ; від 2008 — сучасна назва. У структурі: НДІ пресознавства, Інститут дослідж. бібліотеч. мист. ресурсів та Інститут сучас. інформ.-бібліот. технологій; 17 н.-д. та 8 організац.-функціонал. відділів, 3 адм.-допоміж. підрозділи. Гол. напрями наук. дослідж.: формування нац. бібліографії укр. книги та періодики 18–20 ст.; наук. розкриття унікал. рукопис., книжк. та мист. фондів; історико-книгозн., бібліотеко- та пресозн. дослідж.; підготовка джерелозн. та археогр. праць; вивчення проблем збереження фондів, реставрація та консервація рідкіс. вид.; вивчення й впровадження новіт. інформ.-бібліотеч. технологій. Постановою КМ України 2001 унікал. колекції та зібрання б-ки, серед яких — рукописні книги 2-ї пол. 11–18 ст., інкунабули, палеотипи, стародруки, рідкісні книжк. та період. вид., мист. твори (рисунок, акварелі, гравюри), нотний фонд, картогр. колекція, віднесені до складу нац. надбання. Кількість од. зберігання, що мають винятк. значення для укр. науки і не можуть бути відтворені у разі їх втрати або руйнування, становить 3 млн 725 тис. Заг. обсяг бібліотеч. фонду — понад 8 млн од. зберігання, особливо багате збір. українські, особові архівні фонди 18–20 ст.; укр. й іншомовна періодика 19 — 1-ї пол. 20 ст. (понад 3 млн од. зберігання); колекції інкунабул (51 од.), палеотипів (838 од.), стародруків (понад 120 тис. од.) і картогр. вид. 16–18 ст. (понад 22 тис. од.). Винятково цінним є одне з найбільших в Україні збір. рукопис. матеріалів від 11 ст. (понад 100 тис. од.): фрагменти пергамен. кодексів — «Євангеліє апракос», «Кормча» (11 ст.), «Бесіди Козми Пресвітера» (13 ст.), «Бибельський Апостол» (поч. 14 ст.); пам'ятки української мови 16 ст. — «Крехівський Апостол», «Другий Литовський статут»; пам'ятки давньої муз. культури, записані на пергамені (12–15 ст.). Важливе наук. значення мають особові архіви діячів укр. історії та

культури М. Шашкевича, І. Вагилевича, А. Петрушевича, М. Возняка, родин Барвінських, Заклинських, Левицьких та ін. У збір. — оригінали листів укр. та зх.-європ. діячів В. Винниченка, М. Грушевського, В. Короленка, Б. Лепкого, Лесі Українки, І. Франка, Андрея Шептицького, О. Шахматова, Б. де Куртене, Наполеона Бонапарта, Оскара II, Карла IX. Культурно-істор. вартістю вирізняється колекція стародруків 15–18 ст.: «De senectute» Цицерона (1467), «De proprietatibus rerum» Бартоломея Англійського (1481; обидва — Кельн); найдавніший друк. лікув. посібник «Herbarius Maguntie impressus» (Mainz, 1484); «Liber chronicarum» Г. Шеделя з 650 дереворитами для 1800 ілюстрацій авторів М. Вольгемута і В. Плейденвурфа (Nürnberg, 1493), а також кириличні першодруки Ш. Фіоля («Тріюдь постная» та «Тріюдь цветная»; обидві — Краків, 1491), Ф. Скорини («Книга царств» з Біблії, Прага, 1518), І. Федорова (друкар. доробок різних періодів його діяльності). У колекції стародруків — глаголичні вид.: «Постила» (Тюбінген, 1562), твір засн. нім. єзуїт. ордену Петра Канізія «Сумма. Наука християнская...» (Рим, 1583). У фонді рідкіс. вид. 19–20 ст. — перші та прижиттєві вид. класиків укр. і зарубіж. літ-ри, альманахи, періодика; у фонді образотвор. мистецтва — графічні твори 16–18 ст. А. та Й. Гочемських, І. Стрельбицького, І. Филиповича, Д. Сінкевича, А. Лянґе, Б.-З. Стенчинського, А. Пилюховського, О. Кульчицької, Я. Музики, Л. Левицького, М. Старовойт, С. Караффи-Корбут, І. Остафійчука, Б. Сороки, Є. Безніска та ін. укр. митців, представників польс. (А. Гроттґер, Я. Матейко, Ф. Тепа, Я. Мальчевський, К. Сіхульський), нім. (К. Діфштеттер, Л. Круг), австр. (М. Альтомонте, Б. Альтомонте, Й. Вінтергальтер, Ф.-А. Маульберч), італ. (Дж.-Ф. Ґверчіно, П. Картон, Дж. Ланді) шкіл, а також твори япон. і китай. художників 18–19 ст., серед яких — Кейсай, У. Кунісада, У. Кунійокі, Х. Кацусіка та ін. Окрему фонд. групу складають нотні вид. та рукописи 19 — поч. 20 ст. укр. (П. Бажанського, В. Барвінського, А. Вахнянина, М. Вербицького, С. Воробкевича, І. Лаврівського, З. Лиська, С. Людкевича, О. Нижанківського, Д. Січинського, Я. Ярославенка та ін.), польс. (А. Берського, Ю. Ельснера, Т. Ернесті, Т. де Папарі, Й.-Л. Мадуровича, М. Мадейського), австр. (М.-Д. Ґаллюса, Й. Кесслера, Ф.-К. Моцарта, Й. Рукгабера) композиторів, а також прижиттєві вид. творів М. Леонтовича, М. Лисенка, П. Сениці, Я. Степового, К. Стеценка, рідкісні вид. творів Й.-С. Баха, Р. Ваґнера, Ф. Ліста, В.-А. Моцарта. Понад 80 тис. од. містить фонд фотоматеріалів, який репрезентує історію розвитку фотомистецтва у Львові від 1850-х рр. Низку фотографій виконано у майстернях Києва, Одеси, Перемишля, Тернополя, Чернівців, Варшави, Вільнюса, Відня,

Кракова та ін. міст. Особливу вартість становлять фотопортрети визнач. суспільно-політ. діячів, письменників, художників, композиторів, артистів, зокрема Марка Вовчка, Ірини Вільде, Дж. Гарібальді, І. Горбачевського, В. Гюго, Е. Золя, П. Куліша, І. Пулюя, М. Тарнавського, І. Франка, Т. Шевченка, Андрея Шептицького, Б. Шоу. З-поміж ін. виділяється група зображень архіт. пам'яток. У фонді картогр. матеріалів — англ., голланд., нім., рос., франц. атласи, значна кількість карт тер. України, окремих її обл. 16 — поч. 20 ст. Багатогалуз. універсал. фонд б-ки щорічно поповнює 30 тис. од. зберігання, здебільшого всеукр. обов'язк. безоплат. прим. Довідк.-бібліогр. апарат містить електрон. (понад 500 тис. бібліогр. записів) та image-каталоги, алфавіт. ген. і читац., системат., низку допоміж. каталогів та картотек. Річ. показник відвідувань складає 2,3 млн користувачів, з яких стаціонарне обслуговування у чит. залах — понад 100 тис., звернення на веб-сайт — бл. 200 тис., інформ. запити до електрон. та image-каталогів — майже 2 млн. Книговидача складає понад 500 тис. прим. Від 2007 автоматизація бібліотечно-інформ. процесів відбувається на основі автоматизов. інтегров. бібліотеч. системи Alerph 500. Бібліотека надає наук.-метод. допомогу б-кам н.-д. установ Зх. наук. центру НАН та Міністерства освіти і науки України, здійснює міжнар. книгообмін із 26-ма б-ками, є чл. Міжнар. асоц. академ. б-к і наук.-інформ. центрів. У б-ці працюють 427 фахівців (99 н. с.: 1 чл.-кор. НАНУ, 5 д-рів н., 26 канд. н.). Бібліотека видає «Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника» та «Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства», багатотомні наук.-довідк. вид. «Українська книга в Галичині, на Буковині та Закарпатті, з додатком книг української еміграції, 1914–1939 рр.», «Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст.» та ін. У різні роки бібліотеку очолювали В. Щурат, А. Одуха, Є. Іванців, Л. Крушельницька, від 2003 ген. дир. — М.

Романюк.

Рекомендована література

1. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР: показч. вид. б-ки та літ-ри про її діяльність (1940–1980 рр.). Л., 1982;
2. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР: істор. нарис. К., 1989;
3. Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України. Л., 1992–2002. Вип. 1–4;
4. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: док., факти, коментарі. Л., 1996;
5. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: показч. вид. б-ки та літ-ри про її діяльність (1981–2000 рр.). Л., 2004;
6. Картографічна україніка (1945–2000) у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України: каталог. Л., 2006;
7. Кириличні рукописні книги у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України: каталог. Т. 1: XI–XVI ст. Л., 2007;
8. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: показч. вид. б-ки та літ-ри про її діяльність (2001–2005 рр.). Л., 2007;
9. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: показч. вид. б-ки та літ-ри про її діяльність (2006–2009 рр.). Л., 2010;
10. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: історія і сучасність. Л., 2010;
11. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939–1945 рр.): зб. док. і мат. Л., 2010.

Л. В. Сніцарчук

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника / Л. В. Сніцарчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59592>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).